

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SEKCIÓ

HUNVALD kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(68435/10. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2013. december 10.

Ezen ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Hunvald kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:
Guido Raimondi, *elnök*,
İşıl Karakaş,
Peer Lorenzen,
Sajó András,
Nebojša Vučinić,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Egidijus Kūris, *bírák*,
és Stanley Naismith, a *Szekció Hivatalvezetője*,
2013. november 19-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (68435/10. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. Cikke alapján egy magyar állampolgár, Hunvald Gy. úr 2010. október 15-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Sebes P. úr, Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Tallódi Z. képviselő úr képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező az Egyezmény 5. Cikkének 1. (c), 3. és 4. bekezdései alapján azt állította, hogy vizsgálati fogsága idején bizonyítási indítványait figyelmen kívül hagyták vagy nem foglalkoztak velük a megfelelő időben, így fogva tartása indokolatlanul elhúzódott. Panaszt tett amiatt is, hogy – a 6. Cikk 1. bekezdését megsértve – a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett, mivel nem tájékoztatták azonnal és megfelelő időben a vele szemben folyó nyomozás okairól. A 8. Cikk alapján panaszt emelt továbbá a családtagjaival történő kapcsolattartás korlátozása miatt. Mindemellett – a 13. Cikk alapján – kérelmében jelezte, hogy sérült a hatékony jogorvoslathoz való joga, mivel a 2010. július 23-i döntéssel szembeni fellebbezését már azt megelőzően elutasították, hogy részletes írásos fellebbezését beterjeszthette volna. Végül az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 3. Cikke alapján kifogást emelt azzal kapcsolatban, hogy megtagadták tőle a szavazás jogát a helyhatósági választásokon.

4. 2011. július 5-én a Kormány tájékoztatást kapott a kérelemről. Arról is döntés született, hogy a kérelem elfogadhatósága és érdeme együttesen kerül megvizsgálásra (29. Cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező 1965-ben született és Budapesten él.

6. A kérelmezőt, Budapest VII. kerületének volt polgármesterét 2009. február 10-én többrendbeli csalás és egyéb bűncselekmények vádjával letartóztatták. Ezt megelőzően, ugyanebben a kontextusban büntetőeljárást indítottak néhány közeli kollégája és ismerőse ellen.

7. Az ügyészség ezt követő, a kérelmező vizsgálati fogságba helyezésére vonatkozó indítványában az elrejtőzés, összejátszás és bűnismétlés veszélyének fennállására hivatkozott.

8. A védelem azzal érvelt, hogy a kérelmező, mihelyt tudomására jutott, hogy a rendőrség keresi, önként jelentkezett a rendőrségen, s jelezte a hatóságoknak, hogy kész az együttműködésre, s nem áll szándékában megszökni.

9. A védelem arra is rámutatott, hogy a kérelmező előzetes letartóztatása nem volt indokolt, helyette egy enyhébb kényszerítő intézkedést kellett volna alkalmazni, amennyiben arra egyáltalán szükség volt.

10. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2009. február 12-én elrendelte a kérelmező vizsgálati fogságba helyezését, figyelmen kívül hagyva a védő arra vonatkozó kérését, hogy a kérelmezőt helyezték szabadlábra, illetve, amennyiben elkerülhetetlen a kényszerítő intézkedés alkalmazása, helyezték házi őrizetbe. A bíróság úgy vélte, hogy a nyomozás során olyan elem merült fel, mely szerint a kérelmezőnek – széles ismeretségi körét felhasználva – szándékában állt a nyomozó hatóság, nevezetesen az ügyészség befolyásolása; ezen elem mibenléte azonban nem került pontosításra. A bíróság azt is leszögezte, hogy a nyomozásnak több eleme folyamatban volt még, így fennállt az összejátszás és a beavatkozás kockázata. Leszögezte továbbá, hogy a kérelmező szabadlábra helyezése esetén reálisan lehet számolni a bűnismétlés veszélyével. A döntés ismertetését követően a kérelmező védőügyvédje azonnal fellebbezett, ismételten javaslatot téve kevésbé szigorú intézkedések fogantartására, amennyiben arra szükség van.

11. A Budapest Környéki Bíróság 2009. február 20-án jóváhagyta az elsőfokú döntést, de az indoklást kiegészítette az elrejtőzés kockázatával. Elismerte a kérelmező rendezett családi körülményeit, de a fogva tartás szükségességét „más okból”, az elrejtőzés megakadályozása céljából fenntartotta, anélkül, hogy ezt megindokolta volna.

12. A védelem által ezt követően a Központi Nyomozó Ügyészséghez beterjesztett további bizonyítékok, nevezetesen szakértői (különösen ingatlanbecslői) vélemények beszerzésére vonatkozó kérés elutasításra került.

13. 2009. február 10-én és 12-én a Központi Nyomozó Ügyészség – az összejátszás lehetőségének fennállása miatt – korlátozta a kérelmező személyes kapcsolattartását, ami annyit jelentett, hogy kizárólag az

Ügyészség felügyelete alatt engedélyezték számára a családtagjaival való levelezést és személyes kapcsolattartást. Telefonon történő kapcsolattartást csak az ügyvédjével engedélyeztek számára.

Édesapja halála kapcsán a kérelmezőnek két találkozót engedélyeztek rokonaival: 2009 májusában, illetve júniusában.

14. A kérelmező előzetes letartóztatása a törvény által megszabott időközönként ismétlődően meghosszabbításra került. Ezen eljárások során a védelem érvelése fő vonalaiban ugyanaz maradt, azzal a ténnyel kiegészítve, hogy a kérelmező egészségi állapotát illetően aggályok merültek fel. A kérelmező fellebbezéseire adott válaszaiban a másodfokú bíróság kielégítőnek tartotta azt, hogy az alsóbb fokú bíróság személyre szabottan mérte fel a kérelmező személyi körülményeit.

A védelem érvként hozta fel, hogy a kérelmező, egy egykori befolyásos politikus, soha nem tett kísérletet bizonyíték elrejtésére vagy a tanúkkal való összebeszélésre, ezért bármiféle összejátszástól való félelem alaptalan. A bíróságot azonban nem győzte meg ez az érvelés.

15. Eredménytelenek voltak a kérelmező további, szabadlábra helyezésre vagy enyhébb kényszerítő intézkedésekre vonatkozó beadványai. A védelem ismétlődően hangsúlyozta a fogva tartást indokoltá tévő elemek hiányát, illetve a kérelmező személyi körülményeinek, legfőképpen egészségi állapotának figyelmen kívül hagyását. A bíróságok ezeket a felvetéseket elutasították, főképp azzal érvelve, hogy reális az összejátszás és a beavatkozás, illetve a bűnismétlés veszélye, továbbá, hogy a várhatóan súlyos büntetés valószínűvé teszi a kérelmező elrejtőzését.

16. 2009. december 3-tól a Központi Nyomozó Ügyészség a kérelmezőt fogva tartó börtön (Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet) hatáskörébe utalta annak meghatározását, hogy a kérelmező milyen hosszán és milyen gyakorisággal tarthat kapcsolatot a családjával. Arra utasította a büntetés-végrehajtó intézetet, hogy még december folyamán is engedélyezzen egy látogatást a család számára.

Annak eredményeképpen, hogy a Legfőbb Ügyészség helyt adott egy panaszának, 2009. december 4-től kezdődően semmiféle specifikus korlátozást nem alkalmaztak a kérelmezővel szemben. A törvény által meghatározott általános szabályok szerint fogadhatott látogatókat, tarthatott telefonos kapcsolatot és levelezhetett a családjával.

17. A védelemnek a kérelmező óvadék ellenében történő szabadlábra helyezésére vonatkozó beadványai azzal az indoklással lettek elutasítva, hogy a törvény kizárja az óvadékot azokban az esetekben, amikor az elrejtőzés mellett más indoka is van az előzetes letartóztatásnak.

18. A bíróságok által 2010. november 22-én, a tárgyalást előkészítő ülészak során adott indoklás szerint a kérelmező előzetes letartóztatását csak az elrejtőzés veszélye indokolta, az összejátszás veszélye már nem állt fenn. Ezt követően azonban nem érkezett újabb kérelem az óvadék ellenében történő szabadlábra helyezésére vonatkozóan.

19. Időközben, 2010. július 23-án ülést tartott a bíróság, melynek során ismételten meghosszabbításra került a fogva tartás. A döntés kihirdetését követően mind a kérelmező, mind pedig a védőügyvédje szóban fellebbezett.

Ráadásul a kérelmező védőügyvédje írásos kifejtést is fűzött a fellebbezéshez. A beadványt a bíróság 2010. július 28-án kapta meg.

A kérelmező saját fellebbezésének írásos változata is július 28-án kelteződött (ezt a bíróság csak 2010. július 30-án kapta meg).

Kizárólag az ügyvéd fellebbezésének birtokában a másodfokú bíróság 2010. július 28-i határozatában jóváhagyta a hosszabbítást.

20. 2010. október 3-án helyhatósági választásra került sor, de ezen a kérelmező részvételét – fogvatartotti státusza miatt – nem engedélyezték.

21. A kérelmező ellen lefolytatott eljárás aktája egy 121 oldalas vádiratot és mintegy tízezer oldalnyi nyomozati anyagot tartalmazott. Az ügy, melynek összesen huszonöt vádlottja volt, 2010. november 9-én lett benyújtva a Budapest Környéki Bíróságnak.

22. Időközben a kérelmezőt a Központi Börtönkórház szakorvosai megvizsgálták, de nem történt javaslat akut orvosi beavatkozásra. Ő nem csupán azt utasította el kifejezetten, hogy szükség esetén az intézményben hajtsanak rajta végre bármiféle sebészeti beavatkozást, hanem azt is, hogy egy esetleges műtétet követő utókezelésére az intézetben kerüljön sor.

23. Az ügyvéd 2011. február 23-án a kérelmező egészségi állapotával kapcsolatos dokumentációt terjesztett be, arra kérve a bíróságot, hogy szüntesse meg az előzetes letartóztatást, s rendeljen el helyette házi őrizetet.

24. A bíróság 2011. március 11-én elutasította a beadványt, arra hivatkozva, hogy a kérelmező elutasított bármiféle orvosi kezelést. Leszögezte, hogy a kérdéses műtétet a Központi Börtönkórházban vagy – szükség esetén – egy polgári kórházban is el lehet végezni.

25. A kérelmezőt 2011. május 13-án az elsőfokú bíróság rendeletére szabadon bocsátották és házi őrizetbe helyezték. Az ügyészség fellebbezésére azonban 2011. június 17-ével ismét őrizetbe került.

A kérelmező fogva tartását végül 2011. október 29-én szüntették meg.

Az elsőfokon történt részleges elítélést követően a Szegedi Ítéletábla 2013. október 10-én másodfokú ítéletet hirdetett. A kérelmező fellebbezése a Kúria előtt van.

II. RELEVÁNS HAZAI JOG

26. Az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról az alábbiak szerint rendelkezik:

43. §

„(3) A fogva lévő terhelt jogosult arra, hogy

b) a hozzátartozójával vagy ... más személlyel szóban, személyesen felügyelet mellett, írásban ellenőrzés mellett érintkezzék. A hozzátartozóval való érintkezés kizárólag a büntetőeljárás eredményessége érdekében korlátozható vagy tiltható meg.”

129. §

„(2) A terhelt előzetes letartóztatásának szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt folytatott eljárásban, és akkor van helye, ha

b) szökésének vagy elrejtőzésének veszélyére tekintettel vagy más okból megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekményeknél a jelenléte másképp nem biztosítható,

c) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén, különösen a tanúk befolyásolásával vagy megfélemlítésével, tárgyi bizonyítási eszköz, okirat megsemmisítésével, meghamisításával vagy elrejtésével megghiúsítaná, megnehezítené vagy veszélyeztetné a bizonyítást,

d) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el.”

131. §

„(1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart. Az előzetes letartóztatást a nyomozási bíró alkalmanként legfeljebb három hónappal, összesen legfeljebb az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja. Ezt követően az előzetes letartóztatást a törvényszék egyesbíróként eljárva, a nyomozási bíró eljárására vonatkozó szabályok szerint, alkalmanként legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja.”

186. §

„(1) Aki a nyomozási cselekményen jelen lehet, az arról készült jegyzőkönyvet nyomban megtekintheti.

(2) A gyanúsított, a védő és a sértett a nyomozás során is megtekintheti a szakvéleményt, az egyéb iratokat pedig akkor, ha az a nyomozás érdekeit nem sérti.

(3) A gyanúsított és a védő jogosult arra, hogy azokról az iratokról, amelyeket megtekinthet, másolatot kapjon.

4) A sértettet illető egy, a tanú vallomását vagy egyébként személyi adatait tartalmazó, a nyomozás során keletkezett, illetőleg annak során beszerzett, benyújtott vagy csatolt iratról készült másolaton nem tüntethetők fel a sértett, illetőleg a tanú személyi adatai. Nem adható másolat az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság határozatának tervezetéről. Nem adható másolat az ügyész és a nyomozó hatóság között a 165. §, valamint a 165/A. § alapján keletkezett iratokról, kivéve azt, amely az ügyésznek és a nyomozó hatóságnak az üggyel kapcsolatos jogi álláspontját tartalmazza - ideértve különösen a nyomozási cselekmény elvégzésére vonatkozó ügyészi utasítást tartalmazó iratot, feltéve, ha a megjelölt nyomozási cselekmény végrehajtásra került -, ha az nyomozási érdeket nem sért.”

195. §

„(1) Akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság feljelentés elutasításáról ... hozott határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(4) ... Az ügyész határozata elleni panaszt a felettes ügyész, a nyomozó hatóság határozata elleni panaszt az ügyész a hozzá érkezésétől számított tizenöt, megszüntető határozat esetén harminc napon belül határozattal bírálja el.

(5) ... A panaszt elbíráló határozat ellen további jogorvoslatnak ... nincs helye.”

211. §

„(3) [A bíróság ülésén az ügyész az előzetes letartóztatás elrendelésére vagy meghosszabbítására vonatkozó] indítványt megalapozó bizonyítékokat írásban előterjeszti, vagy szóban előadja. A jelenlevőknek módot kell adni arra, hogy az indítványozó bizonyítékait - a 186. § keretei között - megismerjék. Ha az értesített nem jelent meg, de az észrevételét írásban benyújtotta, ezt a nyomozási bíró ismerteti.”

215. §

„(1) A nyomozási bíró határozata ellen az jelenthet be fellebbezést, akivel a határozatot közölték. A kihirdetés útján közölt határozat elleni fellebbezést a kihirdetés után [szóban] nyomban be kell jelenteni.

(5) Fellebbezésre tekintet nélkül [azonnal] végrehajtható a személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedés elrendelése.”

27. Az 1979. évi 11. törvényerejű rendelet a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról az alábbiak szerint rendelkezik:

118. §

„(1) Az előzetesen letartóztatott

d) hozzátartozóival és - az ügyész, a vádirat benyújtása után a bíróság jóváhagyásával - más személyekkel levelezhet, legalább havonta egy alkalommal fogadhat egy látogatót, és kaphat egy csomagot.

(2) Az előzetesen letartóztatott levelezési és látogató-fogadási joga - a védőjével való érintkezés kivételével -, valamint a csomagküldeményhez való joga a büntetőeljárás eredményessége érdekében korlátozható.”

28. A 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól az alábbiak szerint rendelkezik:

6. §

„(1) ... A fogvatartott a fogva tartással összefüggő ügyében ... személyes meghallgatást kérhet az intézet szervezeti egységeinek a vezetőitől vagy a parancsnoktól, hozzájuk írásban közvetlenül is fordulhat.

(2) A fogvatartott az (1) bekezdés szerinti döntés (intézkedés, határozat) ellen, vagy annak elmulasztása esetén panasszal fordulhat a parancsnokhoz. Ha a döntést

a parancsnok ... hozta, a panaszt [a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka] bírálja el.”

7. §

„A fogvatartott a fogva tartásával kapcsolatos ügyében – a 6. §-ban foglalt jogorvoslati lehetőségek mellett – közvetlenül fordulhat

a) a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészhez, kérheti az ügyész általi meghallgatását;

b) a fogva tartás alatt gyakorolható alapvető jogainak a sérelme esetén az alapvető jogok biztosához; ...”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 5. CIKK 3. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

29. A kérelmező felpanaszolta, hogy fogva tartása és annak meghosszabbítása nem volt indokolt, mivel a bíróságok nem tudtak olyan konkrét körülményt felmutatni, mely alátámasztotta volna ezen intézkedés szükségességét. Az Egyezmény 5. Cikkének 1. bekezdésére hivatkozott.

A Bíróság véleménye szerint ezt a panaszt az 5. Cikk 3. bekezdése alapján kell megvizsgálni, mely az alábbiakat mondja ki:

„E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden ... személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.”

30. A Kormány vitatta a kérelmező érvelését.

A. Elfogadhatóság

31. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. Cikkének 3.(a) bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. A felek érvei

32. A kérelmező azt panaszolta fel, hogy a fogva tartásának meghosszabbítására vonatkozó döntések nem voltak személyre szabottak,

illetve nem vették tekintetbe az egészségi állapotát, továbbá nem igazolták érdemben az elrejtőzés, összejátszás vagy ismételt bűnelkövetés kockázatát. Ezen túlmenően azok meghozatalakor nem fontolták meg kevésbé szigorú intézkedések alkalmazásának lehetőségét. A védelem érvelése (l. fent, a 10. és 11. bekezdésekben) jórészt megválaszolatlanul maradt.

33. A Kormány azzal érvelt, hogy a kérelmező előzetes letartóztatása az ügyével kapcsolatos specifikus tényeken alapult, összhangban a büntetőeljárásról szóló törvény 129. § (2) bekezdésének b), c) és d) pontjaival. Előzetes letartóztatás akkor rendelhető el, ha fennáll az összejátszás vagy az ismételt bűnelkövetés kockázata, illetve, ha az elrejtőzés veszélyére tekintettel vagy más okból megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekményeknél a terhelt jelenléte másképp nem biztosítható.

34. A Kormány azzal is érvelt, hogy a fogva tartást elrendelő igazságügyi hatóságok megvizsgálták, hogy a kérelmezővel szemben felmerült-e a vizsgálati fogság előfeltételének számító megalapozott gyanú. Előzetes fogva tartása idején ténylegesen felmerült ellene a bűncselekmény megalapozott gyanúja. A nyomozás kezdeti szakaszaiban fokozatosan bővült a kérelmezővel szembeni vádak köre, s a nyomozás előrehaladtával módosultak a tények és törvénysértések jellemzői. Az igazságügyi hatóságokat meggyőzte, hogy az összes vádpontot szilárd bizonyítékok támasztották alá, igazolva a kérelmezővel szembeni megalapozott gyanút.

Amikor az egymást követő döntések meghozatalakor azonos érvelést alkalmaztak a fogva tartást illetően, azt a bíróságok azon ténymegállapítása indokolta, hogy a megelőző döntés óta eltelt időszakban nem állt be változás a releváns körülményekben.

35. Ami pedig a vizsgálati fogság jogalapját illeti, a Kormány állítása szerint az összejátszás veszélyét erősítették azok a titkos megfigyelések során szerzett információk, melyek szerint a kérelmező politikai kapcsolatait felhasználva befolyást szándékozott gyakorolni a nyomozó hatóságokra.

Az ismételt bűnelkövetés kockázatát az a tény támasztotta alá, hogy a törvénysértéseket, melyekkel gyanúsították, a kérelmező hosszú időn át, szervezett formában követte el.

Ami az elrejtőzés kockázatát illeti, az igazságügyi hatóságok tudatában voltak a kérelmező rendezett családi körülményeinek; ennek ellenére a bíróságok „más okból” kifolyólag feltételezték, hogy a kérelmező elérhetősége az igazságszolgáltatás számára másképpen nem biztosítható.

Ez a „más ok” a komplex személyes és anyagi összefüggésekkel és a kérelmező által állítólagosan elkövetett, jelentős összegeket érintő törvénysértésekkel volt kapcsolatban, továbbá azzal a ténnyel, hogy a kérdéses hálózat felfedése ellentétes volt a bünszervezetek érdekeivel.

36. A bíróságok hasonlóképpen megvizsgálták az enyhébb intézkedések foganatosításának lehetőségét is. A kérelmező más személyekkel történő kapcsolattartásának korlátozása létfontosságú volt annak érdekében, hogy megelőzzék a kollúziót. A házi őrizet nem lett volna megfelelő megoldás, mivel az nem akadályozta volna meg az ilyen jellegű kapcsolattartást.

Amikor kérvényezték, akkor a jogszabály nem tette lehetővé az óvadék ellenében történő szabadlábra helyezést; amikor pedig ez a helyzet már nem állt fenn, akkor nem kérvényezték újra.

2. A Bíróság értékelése

37. A Bíróság fenntartja, hogy esetjoga szerint nem lehet *in abstracto* megítélni azt, hogy egy fogvatartási időszak indokolt-e. Minden egyes ügyben az adott ügy sajátosságai alapján kell megítélni, hogy indokolt-e a vádlott fogva tartása. Egy adott ügyben a folytatólagos fogva tartás csak akkor tekinthető jogosnak, ha vannak olyan, tényleges közérdekre utaló specifikus jelek, melyek – az ártatlanság vélelmétől függetlenül – nagyobb súllyal esnek latba, mint a személyi szabadság tiszteletben tartásának szabálya (l. – más források mellett – *W. kontra Svájc*; 1993. január 26., 30. bekezdés, 'A' Sorozat, № 254-A).

38. Elsősorban a nemzeti igazságügyi hatóságok felelőssége annak biztosítása, hogy egy adott ügyben megvádolt személy előzetes letartóztatása ne haladja meg az indokolt időtartamot. E célból meg kell vizsgálniuk az összes olyan tényezőt, mely – az ártatlanság vélelmének elvét szem előtt tartva – a személyes szabadság tiszteletben tartásának szabályától való eltérést indokoltá tevő tényleges közérdek mellett vagy ellen szól, s azokat fel kell sorolniuk a szabadlábra helyezési kérelmeket elutasító döntéseikben. A Bíróságnak alapvetően az ilyen döntésekben foglalt indoklások és a kérelmező által a fellebbezéseiben megemlített valós tények alapján kell állást foglalnia azt illetően, hogy megsértették-e az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését. Annak a megalapozott gyanúja, hogy a letartóztatott személy törvénysértést követett el, *sine qua non* feltétele a folytatólagos fogva tartás törvényességének, de egy bizonyos idő elteltét követően már nem elégséges feltétele. Ilyen esetekben a Bíróságnak meg kell állapítania, hogy vajon az igazságügyi hatóságok által megadott egyéb okok továbbra is indokolták-e a személyes szabadságtól való megfosztást. Ahol ezek az okok „relevánsak” és „elégségesek” voltak, a Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy az illetékes nemzeti hatóságok „különleges gondossággal” jártak-e el az eljárás lefolytatása során (l. *Labita kontra Olaszország* [Nagykamara], № 26772/95, 152. és 153. bekezdés, ECHR 2000–IV).

39. A jelen esetben a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmezőt több mint harmincegy hónapon át vizsgálati fogságban tartották. A hazai bíróságok úgy ítélték meg, hogy fennállt az elrejtőzés és az összejátszás potenciális kockázata, továbbá úgy látták, hogy a kérelmező esetlegesen újabb bűncselekményt követhet el.

Amint azt a fogva tartást meghosszabbító bírósági fokozatok szinte mindegyike megismételte, az elrejtőzés kockázatát alapvetően a vádak súlyossága és a várható ítélet szigorúsága igazolta a hatóságok szemében, illetve egy bizonyos, a kérelmező elrejtőzési szándékára utaló bizonyítási

„elem”, melyet azonban sohasem nevesítettek vagy fedtek fel a védelem előtt.

Ezen túlmenően a hatóságok úgy tartották, hogy az állítólagos bűncselekmény szervezett jellege, illetve az érintett pénzüsszegek nagysága magukkal vonták a kollúzió és az ismételt bűnelkövetés kockázatát – mindezt anélkül gondolták így, hogy bármilyen módon elemzésekbe bocsátkoztak volna azt a módot illetően, ahogy ezek a megállapítások és feltételezések kapcsolatban álltak egymással.

40. Feltételezve, hogy a kérelmező fogva tartását kezdetben indokolta az a gyanú, hogy súlyos törvénysértést követett el, a Bíróság megítélése szerint a vádak súlyossága, bár „releváns” volt, önmagában nem jelentett „elégéses” alapot ahhoz, hogy az időszak teljes hossza alatt fogságban tartsák. A további két indokot illetően a Bíróság megállapítja, hogy az azok alapján hozott bírósági határozatok a kérelmező fogva tartásának meghosszabbítását illetően meglehetősen sztereotip döntések voltak, melyek meghozatala során nem vették kellő mértékben figyelembe a kérelmező érdemi érvelését.

41. A Bíróság megjegyzi, hogy a védelem érvelése egészségügyi kérdéseket is tartalmazott. E tekintetben a Bíróság megállapítja, hogy az 5. Cikk 3. bekezdése nem értelmezhető úgy, mint amely kötelezi a nemzeti hatóságokat a fogvatartott egészségügyi okokból történő szabadlábra helyezésére. Azt, hogy a fogvatartott személy egészségi állapota kompatibilis-e folyamatos fogva tartásával, alapvetően a nemzeti bíróságoknak kell eldönteniük; általános értelemben véve nem kötelesek a fogvatartottat egészségügyi okokból szabadlábra helyezni vagy polgári kórházban elhelyezni, lehetővé téve számára, hogy ott speciális orvosi kezelésben részesüljön (l. *Kudla kontra Lengyelország* [Nagykamara], № 30210/96, 93. bekezdés, ECHR–XI). A jelen esetben a Bíróság nem tulajdonít nagy jelentőséget ennek a kérdésnek, mivel a kérelmező számára fogva tartása idején is elérhető volt a szükséges kezelés (l. fent, a 22. bekezdésben), s a kérelmező volt az, aki kifejezetten elutasította ezt az opciót.

42. A Bíróság megjegyzi továbbá, hogy az előzetes letartóztatás harmincegy hónapos időtartama alatt nem került érdemben megfontolásra annak a lehetősége, hogy a kérelmezővel szemben más, enyhébb intézkedéseket foganatosítsanak, mint például a házi őrizet vagy a lakóhely elhagyásának megtiltása.

43. Összességében a Bíróságnak az a véleménye, hogy az eljárás megfelelő keretek közötti lefolytatásának biztosítása szempontjából nem lehetett „szükségesnek” tekinteni a kérelmező meghosszabbított fogva tartását.

44. A fentiek alapján a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy azok az okok, melyekre a bíróságok támaszkodtak döntéshozataluk során, nem voltak elégéségesek annak igazolására, hogy a kérelmezőt a kérdéses időtartamig fogságban tartsák.

A fentiekből következően az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY TOVÁBBI ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSEI

45. A kérelmező felpanaszolta, hogy a hatóságok nem voltak megfelelő tekintettel az egészségi állapotára, a külső orvosi vizsgálatra és kezelésre vonatkozó kérelmét elutasították, amely döntés – az Egyezmény 2. Cikkét megsértve – közvetve veszélyeztette az életét.

A Bíróság megállapítja, hogy nincsen semmiféle arra utaló jel, hogy a kérelmező betegségét a büntetés-végrehajtás egészségügyi rendszerén belül ne lehetett volna kezelni. A kérelmezőt a büntetés-végrehajtási intézményben megvizsgálták, s nem történt javaslat akut orvosi intervencióra. Mindemellett meg kell jegyezni, hogy a kérelmező volt az, aki megtagadott bármiféle további kezelést a büntetés-végrehajtás egészségügyi rendszerén belül (l. fent a 22. bekezdésben). Beadványai nem tárnak fel semmilyen, az Egyezmény 2. vagy 3. Cikke szerinti jogainak megsértésére utaló jelet.

Ebből következően e panasz az Egyezmény 35. Cikkének 3.(a) bekezdése értelmében nyilvánvalóan megalapozatlan, s az Egyezmény 35. Cikkének 4. bekezdése alapján azt el kell utasítani.

46. A 6. Cikk 1. bekezdésére hivatkozva a kérelmező azt is kijelentette, hogy különböző beadványai és panaszai ellenére, melyeket ismételten elutasítottak, a hatóságok nem ejtették el azonnal az ellene emelt vádakát, ami az eljárás egészének jelentős elhúzódását eredményezte. A kérelmező érvelését figyelmen kívül hagyva az Ügyészség nem minősítette át végrehajtott törvénysértésből törvénysértés kísérletévé azon bűncselekmények egy részét, melyekkel megvádolták.

Már amennyire ez a panasz kapcsolatba hozható az eljárás tisztességes jellegével, a Bíróság megállapítja, hogy a tárgyalás még mindig függőben van, ami túl koraivá teszi ezt a panaszt.

Mivel ezek az érvelések az eljárás hosszát érintik, az ügy jelenleg már mintegy négy éve és kilenc hónapja függőben van. Ez alatt az időszak alatt két bírói fokozat is foglalkozott az ügygel, mely eléggé összetett. A Bíróság úgy értékeli, hogy – figyelembe véve az ügy komplexitását és a gyanúsítottak számát – az eljárás teljes hossza még nem haladta meg az ésszerű időtartamot, s az eljárás során nem figyelhető meg a hatóságoknak betudható különösebb késlekedés vagy inaktivitás.

Az Egyezmény 35. Cikkének 3.(a) bekezdése értelmében ez a panasz is nyilvánvalóan megalapozatlan, s az Egyezmény 35. Cikkének 4. bekezdése alapján azt el kell utasítani.

47. A kérelmező azt is felpanaszolta, hogy a családjával történő személyes, írásos és telefonos kapcsolattartás fogva tartásának kezdetétől egészen 2009 decemberéig bezárólag történt korlátozása kimeríti az

Egyezmény 8. Cikke szerinti, a családi élet tiszteletben tartásához való jogának megsértését.

A Kormány azzal érvelt, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény 195. §-a értelmében a kérelmezőnek ezzel kapcsolatban az illetékes ügyészi hatóságnál kellett volna panaszt emelnie, ez potenciális jogorvoslatot jelenthetett volna a kifogásolt helyzetre. A kérelmező rámutatott, hogy ezt megtette, de hiába.

A Bíróság megítélése szerint nem szükséges állást foglalnia a Kormány által hivatkozott jogorvoslat hatékonyságát és kimerítését illetően, mivel ez a panasz semmilyen esetben sem fogadható el a következő okokból kifolyólag. A Bíróság megállapítja, hogy a letartóztatásától 2009 decemberéig terjedő időszakban, tehát mintegy tíz hónapon át a kérelmező levelezése és a látogatók fogadása az ügyészi hatóságok felügyelete alatt állt, továbbá, hogy csak az ügyvédjével tarthatott fenn telefonos kapcsolatot. Ezeket az intézkedéseket a belső jog szerint az összejátszás kockázata indokolta.

A Bíróság értékelése szerint a vitatott korlátozások, melyeknek jogszerűsége nem képezi vita tárgyát, a bűnmegelőzés legitim célját szolgálták, és egy demokratikus társadalomban szükségesek voltak a még fellelhető, a kérelmezőre nézve potenciálisan terhelő bizonyítékok eredeti formában történő biztosítása céljából. Akkoriban még folyamatban volt a komoly csalás ügyében folytatott nyomozás, a vádirat még nem volt benyújtva. A Bíróság tudomásul veszi, hogy a foganatosított intézkedések nem voltak aránytalanok, mivel a kérelmező fogadhatta családtagjait és levelezhetett velük, még ha ügyészségi felügyelet alatt is. Ez a panasz az Egyezmény 35. Cikkének 3.(a) bekezdése értelmében nyilvánvalóan megalapozatlan, s az Egyezmény 35. Cikkének 4. bekezdése alapján azt el kell utasítani.

48. A kérelmező azzal kapcsolatban is panaszt tett, hogy nem kapta meg az Egyezmény 13. Cikke által előírt jogorvoslatot fogva tartása tekintetében amiatt, hogy az illetékes másodfokú bíróság 2010. július 28-án döntött annak meghosszabbításáról, azt megelőzően, hogy kézhez kapta volna fellebbezésének írásban beterjesztett változatát.

A Kormány azzal érvelt, hogy a döntés meghozatala során a bíróságnak birtokában volt a kérelmező ügyvédjének írásos fellebbezése, mely – az ilyen eljárások gyorsított jellegére tekintettel – lehetővé tette egy megalapozott döntés meghozatalát.

A Bíróság megállapítja, hogy a kihirdetés útján közölt előzetes letartóztatásba vételi határozat elleni fellebbezést a kihirdetés után nyomban be kell jelenteni (l. a büntetőeljárásról szóló törvény 215. §-ának fent, a 26 bekezdésben idézett (1) bekezdését), azaz még a szóbeli eljárás keretében. Az adott esetben – e szabályt alkalmazva – mind a kérelmező, mind pedig ügyvédje szóbeli fellebbezést jelentett be. Ezen túlmenően, az ügyvéd fellebbezésének írott verziója még azon a napon eljutott az illetékes másodfokú bírósághoz, melynek során a döntését meghozta (l. fent, a 19. bekezdésben), és az elérhető volt számára. Ilyen körülmények között a

Bíróság mellékesnek találja, hogy a kérelmező saját fellebbezésének írásos verzióját a bíróság csak késedelmesen kapta meg; de ezáltal nem foglal állást annak a követelménynek a helyénvalóságát illetően, hogy a fellebbezést a kérdéses határozatot követően azonnal be kell nyújtani.

A Bíróság elfogadja, hogy ezen eljárás elemei nem utalnak az Egyezmény 5. Cikke 4. bekezdésének bármiféle megsértésére; az adott rendelkezés *lex specialis* a maga területén. Ebből adódóan az Egyezmény 35. Cikkének 3.(a) bekezdése értelmében ez a panasz is nyilvánvalóan megalapozatlan, s az Egyezmény 35. Cikkének 4. bekezdése alapján azt el kell utasítani.

49. A kérelmező amiatt is panaszt emelt, hogy a helyhatósági választásokon való részvételére vonatkozó kérésének büntetés-végrehajtó intézet általi elutasítása az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 3. Cikkének megsértését jelentette.

A Bíróság úgy találja, hogy ez a panasz a 35. Cikk 3.(a) bekezdése értelmében *ratione materiae* inkompatibilis az Egyezmény rendelkezéseivel, mivel az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 3. Cikke csak a törvényhozási választásokra terjed ki, a helyhatósági választásokra nem.

50. Végül a kérelmező – meglehetősen általánosítva – felpanaszolta, hogy a nyomozó hatóságok törvénytelen módon, folyamatosan tájékoztatták a közvéleményt az ő ügyének részleteiről, ami az Egyezmény 12. Kiegészítő Jegyzőkönyvét megsértő diszkriminációt jelent.

A Bíróság megállapítja, hogy ez a panasz a 35. Cikk 3.(a) bekezdése értelmében *ratione personae* inkompatibilis az Egyezmény rendelkezéseivel, mivel Magyarország nem ratifikálta az Egyezmény 12. Kiegészítő Jegyzőkönyvét.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

51. Az Egyezmény 41. Cikke kimondja:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság - szükség esetén - igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

52. A kérelmező 22.105.103,00 forint /HUF/ (megközelítőleg 81.000,00 euró /EUR/) vagyoni és 10.000.000,00 HUF nem vagyoni kártérítést követelt. Ez az összeg megfelel a fogva tartása által okozott jövedelemkiesésnek is.

53. A Kormány vitatta ezeket az igényeket.

54. A Bíróság nem talál okozati összefüggést a vagyoni kár és a fellelt jogsértés között, ezért a követelést elutasítja. Másrészről úgy találja, hogy a

kérelmező elszenvedett némi nem vagyoni kárt, ezért ez alatt a címszó alatt, méltányossági alapon megítél számára 2.700,00 eurót.

B. Költségek és kiadások

55. A kérelmező 1.000.000,00 forintot /HUF/ (megközelítőleg 3.400,00 eurót /EUR/) kért a Bíróság előtt keletkezett költségei és kiadásai fedezésére. Ez az összeg megfelelne az ügyvédje által kiszámlázható ügyvédi költségnek. Követelésének alátámasztása céljából benyújtott egy 2009. április 28-i keltezésű, 600.000,00 forintról (megközelítőleg 2.000,00 euróról) kiállított számlát.

56. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult költségei és kiadásai megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy e költségek ténylegesen és szükségszerűen merültek fel, s összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben, a birtokában lévő dokumentumokra és a fenti kritériumokra figyelemmel, a Bíróság az összes címszó alatt felmerült költségek fedezésére 2.000,00 euró megítélését tartja ésszerűnek.

C. Késedelmi kamat

57. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatónak *nyilvánítja* a kérelmező előzetes letartóztatásának hosszára vonatkozó panaszt, a kérelem fennmaradó részét pedig elfogadhatatlannak;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését megsértették.
3. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára az alábbi összegeket kell kifizetnie nemzeti valutában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kár tekintetében 2.700,00 (kettőezer hétszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (ii) költségek és kiadások tekintetében 2.000,00 (kettőezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

4. *Elutasítja* a kérelmező igazságos kártérítésre vonatkozó követelésének fennmaradó részét.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2013. december 10-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Guido Raimondi
Elnök